

Kommissorium - Regionalpolitisk forum om reduceret forbrug

Region Midtjylland inviterer kommuner, borgere, videninstitutioner, virksomheder og organisationer til samarbejde om at udvikle konkrete løsninger og initiativer, der kan svare på nogle af de store spørgsmål og udfordringer, som Midtjylland står over for. En af udfordringerne er at reducere vores forbrug. Løsninger og initiativer fra regionalpolitisk forum om reduceret forbrug vil indgå i regionens regionale udviklingsstrategi.

Udfordringen

Forbruget stiger i takt med, at der bliver flere borgere, og vores købekraft vokser. Det lægger pres på vores knappe ressourcer, og det forårsager betydelige CO₂-udledninger og miljøproblemer. Alarmerende globale beretninger om menneskabte klimaforandringer i form af tørke, skovbrande og oversvømmelser har for alvor sat streg under, at der er behov for ændrede vaner og forbrugsmønstre, og at handling her og nu er påkrævet.

Danmark er et foregangsland på mange områder. Desværre også når det kommer til forbrug. Hvert år forbruger hver dansker, hvad der svarer til 24,5 tons jomfruelige materialer, dvs. naturressourcer, som endnu ikke har været brugt til menneskelige formål. Til sammenligning ligger det globale snit på 11,9 tons. Danmark skal helt ned på otte tons per person for at have et bæredygtigt forbrug.

Et stort forbrug genererer også en stor mængde affald. Dette illustreres blandt andet ved den offentlige sektors udgifter til affaldshåndtering, som er steget fra 4,7 mia. kr. i 1995 til 15,3 mia. kr. i 2020. På sundhedsområdet i Region Midtjylland kommer eksempelvis 80 procent af CO₂-udledningen alene fra forbruget af varer og tjenesteydelser.

Samtidig kan aktiviteten i samfundet ikke blot standses. Men det står klart, at det skal gøres muligt at genanvende mere og reducere mængden af affald. Det kræver fokus på hele forsyningskæden, og det kræver samarbejde og mobilisering på tværs af producenter og aftagere af produkter.

Der skal gives mere tilbage end der tages - særligt når det gælder fornybare ressourcer fra de biologiske kredsløb. Samtidig skal materialer i højere grad genanvendes i nye produkter, når det gælder de ikke-fornybare ressourcer. Fx sjældne jordarter, der anvendes til blandt andet teknologi og plastindpakning af fødevarer. I det hele taget skal forbruget reduceres og produkter repareres, laves af rene materialer og holde længere.

I Danmark er det kun fire procent af forbruget, der recirkuleres og indgår i nye produkter. Resten ender til forbrænding eller deponi. Tre brancher er særligt belastende: Byggebranchen, fremstillingsindustrien og fødevarerindustrien. De områder vil vi derfor have som fokus og udgangspunkt for arbejdet med regionalpolitisk forum om reduceret forbrug.

Både private, virksomheder og det offentlige kan – og skal - være med til at skabe de nødvendige forandringer, og det kræver fokus både nationalt, regionalt og lokalt. Målet med regionalpolitisk forum om reduceret forbrug er at finde frem til initiativer, som medlemmerne derefter søger implementeret i fællesskab eller hver for sig gennem deres respektive organisationer. Samtidig afsøger vi muligheden for et fortsat samarbejde, da usikkerheden og kompleksiteten i ressourceudfordringen samt de mange mulige løsninger netop kræver helhedsperspektiv og samarbejde på tværs.

Forummet tager udgangspunkt i følgende arbejdsspørgsmål:

1. Hvordan kan vi sammen sikre, at vi reducerer forbruget i det midtjyske?
2. Hvad kan vi konkret gøre inden for de tre områder: Byggematerialer, tekstil og fødevarer?
3. Hvordan og hvad skal vi samarbejde med nationale og internationale aktører om ift. at fjerne de strukturelle barrierer for mindsket forbrug?

Arbejdsform

Regionalpolitisk forum om reduceret forbrug arbejder i 2. halvår 2023.

Udfordringen er kompleks og kræver at problemet udforskes fra forskellige perspektiver, inden anbefalinger til initiativer foreligger. Der arbejdes i tre møder:

1. Første møde fokuserer på, hvad vi ved om problemets omfang (data og analyser) og hvad forbrug er. Vi får inspirationer og afsøger hvilke spørgsmål det vil være relevant at arbejde videre med.
2. Andet møde fokuserer på at undersøge og perspektivere de forskellige områder, og deres relevans i forhold til udfordringen samt hvem der vil arbejde videre med hvad.
3. Tredje møde fokuserer på anbefalinger til handlingsanvisende løsninger og initiativer.

Til møderne kan der inviteres andre relevante aktører og videnspersoner ind efter behov, som kan bidrage med nye vinkler.

Når det regionalpolitiske forum har afgivet anbefalinger til løsninger og initiativer, beslutter regionsrådet, hvilke løsninger og initiativer Region Midtjylland skal realisere.

Anbefalingerne fra regionalpolitisk forum om reduceret forbrug vil ligeledes indgå i den regionale udviklingsstrategi, der sendes i høring i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og i offentlig høring.

Det regionalpolitiske forum sekretariatsbetjenes af regionens administration under ledelse af udviklingsdirektøren.

Deltagere

Regionalpolitisk forum om reduceret forbrug er sammensat af repræsentanter fra kommuner, stat, vidensinstitutioner, erhvervsliv, civilsamfund, organisationer og region.

Deltagerne repræsenterer mange forskellige interesser og facetter med henblik på at få en mangfoldig dialog og diskussion. Listen af deltagere er ikke endelig, idet regionens samarbejdspartnere inviteres til at være med til at pege på flere relevante aktører, når kommissoriet foreligger.

Der vil blive inviteret deltagere fra følgende aktørkreds:

1. Byrådsmedlem (udpeges af KKR Midtjylland)
2. Byrådsmedlem (udpeges af KKR Midtjylland)
3. Brancheforeningen Cirkulær (tidl. Dansk affaldsforening)
4. DAKOFA (Dansk Kompetencecenter for Affald og Ressourcer)
5. Renosyd
6. Center for bæredygtige hospitaler
7. Partnere fra RM's Circular Economy Beyond Waste projekt
8. OKNygaard
9. Concito
10. Aarhus Universitet
11. COPI
12. Claus Meyer
13. Lifestyle & Design Cluster
14. Københavns Universitet – Institut for Fremtidsforskning
15. Københavns Universitet – Globe Institute
16. Green Solution House
17. VIA University College
18. Asmildkloster Landbrugsskole
19. Designskolen Kolding
20. CBS - Institut for Ledelse, Samfund og Kommunikation
21. Nygaard Bæredygtighedspsykologi
22. Clavis Erhvervspsykologi
23. Teknologisk Institut
24. Dansk Industri
25. COOP
26. Ege Carpets
27. Merkur Andelskasse
28. Friland
29. Miljøstyrelsen
30. SAMFUNDSFORMERNE
31. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)
32. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)
33. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)